

A Nemzeti Művelődési Intézet szakmai díjainak átadó ünnepsége

A Nemzeti Művelődési Intézet, mint a közösségi művelődés meghatározó Kárpát-medencei hatókörű intézménye országos szervezete, elismerések alapításával kívánja kiemelni szakmai megbecsülését.

Az alapított elismerések a Nemzeti Művelődési Intézet feladat-és hatáskörébe tartozó, illetve az azt támogató területeken végzett kiemelkedő vagy magas színvonalú közösségépítő tevékenységért adományozhatók.

Az *Illyés Gyula közművelődési életműdíj* azoknak a közösségi művelődés területén dolgozó szakembereknek adományozható, akik kiemelkedő tevékenységükkel a helyi társadalom életerejének erősödéséhez, valamint a szakmai utánpótlás fejlesztéséhez meghatározóan hozzájárultak, mintegy életmű-elismerésként. A kitüntést idén *Halász Péter*, a Művelődési Intézet nyugalmazott igazgatója kapta. A kitüntetettet köszöntötte: Illyés Mária, Illyés Gyula lánya.

Halász Péter példaértékű életútjának jelentősebb mérföldkövei:

Halász Pétert az emberi kérdések, a falun élők mindennapjai, problémáik, közösségeik folyamatosan foglalkoztatták. 1965 és 1992 között az Agrárgazdasági Kutató Intézet tudományos főmunkatár-

saként is kiemelt figyelmet szentelt az elmaradott térségek fejlesztési lehetőségeinek.

Már a hatvanas években bekapcsolódott az Önkéntes Néprajzi Gyűjtőmozgalomba. Közel huszonöt évig szerkesztette a *Honismeret* folyóiratot, melyben számos honismereti közösséget, kezdeményezést ismerhettek meg az olvasók. 1995 és 2009 között a Honismereti Szövetség elnökének, majd tiszteletbeli elnökének választották.

Fáradhatatlan tenni akarása a rendszerváltás után még közelebb vitte a nemzet kulturális életéhez. A közművelődés országos szakmai háttérintézményének, a Magyar Művelődési Intézetnek 1992-től 1995-ig volt igazgatója. Vezetése alatt szorosabbra fűzte az anyaországi és a külhoni magyarok közötti szakmai kapcsolatokat, rendszeressé tette a találkozási alkalmakat, képzéseket. Igazgatóként sokat tett a helyi közösségek, valamint az akkor még csak alakulóban lévő civil szervezetek megerősítéséért, szorgalmazta a néphagyományok iskolai szintű oktatását.

1997-től 2000-ig a Duna Televízió műhelyvezetőjeként, főszerkesztőjeként elvállalta a közművelődési és honismereti jellegű műsorok rendszerének kialakítását.

A hatvanas évektől járja Erdélyt, nyaranta bebarangolja Moldvát, a moldvai csángók településeit, gyűjt, rendszerez, publikál, szervez.

Az elmúlt években hat évtizedes tapasztalataival, valamint precíz leíró adatbázisával bekapcsolódott többek között a *Lakitelek Népfőiskola Gyimesi Értékfeltáró Kollégiumának* szakmai munkájába is.

„Amit tettem az számomra nem munka, hanem szolgálat: Így egyesítettem a hivatalos és szabadidős munkát, s hitem szerint népem javára dolgoztam mindkét területen, szóval, tettel, és írással.” – vallja egyik összegző művében.

Halász Péter a napokban ünnepli 80. születésnapját. A kerek évfordulóra a Nemzeti Művelődési Intézet munkatársai, a hazai közművelődési szakemberek, a magyarságért elkötelezett honfitársaink nevében boldog születésnapot, további alkotómunkájához jó egészséget, támogató barátokat kívánunk.

Halász Péter Gyimesközéplakon él, a díjat egy későbbi időpontban veszi át. Videóüzenet

Beke Pál a Magyar Művelődési Intézet egykori igazgatója néhány nap múlva, november 13-án ünnepelné 76. születésnapját, sajnos

már több mint 10 éve, hogy nincs közöttünk. Életműve előtt tisztelgve, a család bejegyzésével alapította meg a Nemzeti Művelődési Intézet a *Beke Pál-díjat*.

A Beke Pál-díj azoknak a helyi értékek feltárásával, a helyi közösségek megerősítésével foglalkozó szakembereknek adományozható, akik kiemelkedően hozzájárulnak a helyi és nemzeti öntudat erősítéséhez, valamint a szakmai utánpótlás fejlesztéséhez. A díjat első alkalommal Molnár Lajos Milán kapja.

Molnár Lajos Milán három évtizeddel ezelőtt kezdte meg szakmai életútját a közművelődésben, munkájában mindig a közösségépítés és az értékek közvetítése állt a középpontban. Nevéhez fűződik számos közösségi kezdeményezés, gyermek- és családi rendezvény, életmód fesztivál. Az elmúlt 10 évben a szolnoki Aba-Novák Agóra Kulturális Központ Nonprofit Kft. ügyvezető igazgatója. Ő indította el az Agóra tevékenységét és alakította ki a teljes tevékenységszerkezetét, melyben helyet kaptak a közösségek, a fotóklub, a Népdalkör és a Családkutatók klubja és

helye lett a kreatív kiállításoknak. Kreatív ipari projektek elindításával, támogatásával, közművelődési módszerek alkalmazásával segíti a helyi képző-, előadó- és iparművészet fenntartását, éltetését. Kezdeményezője a területi szakmai feladatok ellátásának, a régió településeinek összefogásának, melynek leghíresebb kezdeményezése

a Vándorló bográcsok program. A települési értékekre helyezi a hangsúlyt, melynek során nemcsak megőrződnek a hagyományok, hanem átadásra is kerülnek, a fiatalok részére. A szakmai felkészültségén és folyamatos fejlődésén felül munkája során fontos szempont a munkatársakról való gondoskodás, melynek során 2018-ban, a Családok Évében elnyerte az intézmény az Agora a Családbarát Munkahely címet. Molnár Lajos Milán eddigi pályafutását a folyamatos fejlődés és az elhivatott, felelősségteljes munkavégzés, a szakmai kapcsolatok fontosságának a hangsúlyozása, a hagyományokat tisztelő, újíto szándék, a kimagasló szervezőkészség, valamint a szolnoki hatékony megszólítása és bevonása jellemezte. A térség kulturális életében betöltött meghatározó szerepe, a közösségépítést és érték közvetítést elősegítő tevékenysége elismeréseként, érdemes a Beke Pál-díjra.

A *Karácsony Sándor-díj* azoknak a fiatal szakembereknek adományozható, akik kiemelkedő eredményekkel alkalmassá teszik

fejlesztő tevékenységük adaptálását, elterjesztését.

A díjat idén *Varga Dalma*, a bogyzslói Petőfi Sándor Művelődési Ház Közösségi Tér köz-művelődési szakembere kapja, aki aktívan, elhivatottan és komoly szaktudással vesz részt a bogyzslói művelődő, hagyományörző közösségek támogatásában. Szorgalmazza létrehozásukat, megerősítésüket és folyamatosan feladatokkal segíti megmaradásukat. Elkötelezett az ifjúság és az idősebbek megszólítása, bevonása és művelődése terén, a közösségi lét fontossága, valamint az egész életre kiterjedő tanulás szükségessége mellett. Számos projektjével, programjával bizonyítja, hogy vidéken élni jó, programjai is ezt tükrözik: Idősek napja, Falunap, Ifjúsági Hangverseny, Adventi játszóház. A Bogyzslói Hírlap főszerkesztője is. Munkájában a település legteljesebb tájékoztatására, hatékony megszólítására, és a közösségi művelődés adta lehetőségek minél szélesebb körben történő megismertetésére törekszik. Varga Dalma munkájára a hagyományok tisztelete a közös munka iránti elkötelezettség és a szakma szeretete a jellemző.

A *Közösségeket Támogató Önkormányzat Díj* azoknak az önkormányzatoknak adományozható, amelyek jelentős mértékben támogatják a településükön működő közösségeket, valamint példaértékű szerepet vállalnak a közösségeik megerősítésében, a közösségeikkel történő együttműködésben és új közösségek létrehozásában. Az emlékéremből évente legfeljebb 3 db adományozható.

Az elismeréshez kapcsolódóan az érintett önkormányzat megjelölhet egy, a következő évben tervezett közösségépítő projektet, amelynek megvalósulását a Nemzeti Művelődési Intézet megyei szakmai módszertani feladatellá-

tása mellett, maximum 400 000 Ft értékben finanszírozza, saját feladatfinanszírozási rendszere keretében.

A díjat kapja *Kaposvár Megyei Jogú város Önkormányzata*.

Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata folyamatosan figyelemmel kíséri és támogatja a város közösségeit és civil szervezeteit. Példamutató együttműködést és kapcsolatrendszert alakított ki, és működtet napjainkban is a szervezetekkel, együttműködések segítségével a város polgárainak javát.

Az önkormányzat alapelveként fogalmazta meg, hogy az önkormányzati feladatok, szolgáltatások ellátásába és a döntés-előkészítési folyamatba bevonja a közösségeket, a civil szervezeteket. A szervezetek aktív életet élnek a városban, kiemelkedően sok önkéntes munkát vállalnak, és tevékeny résztvevői a város kulturális életének. Az Önkormányzat a szervezetek részére programjaik megvalósításához, működésükhöz segítséget, helyszínt, több esetben anyagi támogatást, kedvezményes színház-és koncertlátogatást is biztosít. Az eredményes együttműködést bizonyítja, a szervezetek közötti összefogás megléte, igazi közösségi összetartozás kialakulása. Vallják, egy város igazi ereje az ott működő és együttműködő közösségekben rejlik.

A díjat Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzatának nevében Borhi Zsombor alpolgármester úr vette át.

A *Közösségeket Támogató Önkormányzat Díjat* kapja *Petőfiszállás Község Önkormányzata*.

A településen hosszú évek óta kiemelt figyelmet fordítanak a hagyományok, a települési értékek megőrzésére és továbbadására, a közösségek munkájának támogatására, a fiatal korosztály tanulásának, művelődésének, közösségbe

történő bevonásának előmozdítására. A közösségi élet jeles napjai összefogják a község lakóit, melynek szinte mindenki szervezője is és résztvevője is egyúttal. A Szálási Napok, a Hagyományörző Szüreti Felvonulás és Bál, a Család Napja, a Gyermeknap, a Mikulásvárás és karácsonyi Betlehemes játék az értékek megőrzését is szolgálja és ugyanakkor közösséget teremtő erővel bír. Megőrzi a közösségi alkalmakon és foglalkozásokon a seprűkötés, a kosárfonás, valamint a tanyasi önfenntartó életforma, a tanyai lét fenntartásának hagyományos házi praktikáit, a baromfitartás, disznóölés, lekvár főzés, gyógynövények gyűjtése ismereteit. Az önkormányzat az együttműködések ápolója, mert azt vallják, együtt mindent meg lehet oldani, az együttlétek hozzájárulnak a község lakóinak megtartásához.

A díjat az önkormányzat képviseletében Szász János polgármester úr vette át.

A *Közösségeket Támogató Önkormányzat Díjat* kapja *Rozsály Község Önkormányzata*.

Rozsály önkormányzata céljai között első helyen áll a közösségi

élet megerősítése, a településen felmerülő feladatok közösségek bevonásával történő ellátása. A település képviselő-testülete célul tűzte ki, hogy a települési értékeket megőrzi vagy feltámasztja. Rozsály a szociális földprogramjáról és a hozzá kapcsolódó foglalkoztatásról és önellátásról országszerte ismertté és elismertté vált. Példamutató közösségépítési törekvései sorát gazdagítják a rozsályi gyerekek színdarab előadásai. A közösségi élmény, mely megérinti mind a felnőtteket és a gyerekeket, leírhatatlan. Az elballagott diákok továbbra is megtartják a közösséget, szünetekben közös programokat szerveznek a helyi Kemencés-házban. A Rozsályi Piknik egy örömmű, amikor a közösségek munkájukat, és egy kicsit önmagukat is ünneplik. Mindezek a helyi identitás erősödését eredményezik. Rozsály példája azt mutatja, hogy egy kis település is kihasználhatja a lehetőségeit, tud élhető környezetet teremteni lakosainak. A rozsályi emberek összefogása, munkaszeretete, a község iránti felelőssége lehetővé teszi, hogy Rozsály egy élő, szerethető falu legyen.

A díjat az önkormányzat képviselőjében átvette Sztolyka Zoltán polgármester úr.

A *Közösségépítő Önkéntes Díj* azoknak a közösségi művelődésben tevékenykedő, aktív önkénteseknek adományozható, akik például értékű, alulról jövő kezdeményezéseket generálnak, mentorálnak, előmozdítva a társadalmi aktivitást és megerősítve a helyi identitástudatot. Az emlékéremből legfeljebb 2 db adományozható. Az elismeréshez kapcsolódóan az érintett önkéntes megjelölhet egy a következő évben általa tervezett közösségépítő projektet, amelynek megvalósulását a Nemzeti Művelődési Intézet megyei szakmai módszertani mentorálás mellett maximum 200 000 Ft értékben finanszírozza, saját Feladatfinanszírozási Rendszere keretében.

A díjat kapja *Mátyus Aliz és Fekete Sándorné*.

Mátyus Aliz író, szociológus, falukutató, a Nemzeti Művelődési Intézet Szín – Közösségi Művelődés című szakmai folyóiratának alapítója, felelős szerkesztője, és a pápai Szélesvíz című folyóirat lapszerkesztője, a Pápai Művelődéstörténeti Társaság alelnöke, a népfőiskolai kezdeményezés elindítója. 1973-ban került a Nemzeti Művelődési Intézethez és sok évtizedes kutatói, népművelői, lapszerkesztői elhivatott szakmai munka után innen is ment nyugdíjba. Számos könyv, tanulmány, kutatási anyag és publicisztika megírása fűződik a nevéhez. A Nemzeti Művelődési Intézet 1996-ban – általa is – alapított Szín – Közösségi Művelődés című szakmai folyóiratának 20 évig volt főszerkesztője, de szerkesztőbizottságának a mai napig tagja, a Népfőiskolák a Kárpát-medencében rovat vezetője. A Szélesvíz című pápai folyóiratnak megalakulásától, 2014-től a lapszerkesztője. A közművelődésben és a közművelődésért végzett sok évtizedes magas szakmai színvonalú, elhivatott és önzetlen munkáját a mai napig elismerés övezi. Mátyus Aliz élet-

pályáját áthatja a szakma, az írás, a vidék, az emberek szeretete, az elhivatottság, az ügyekért való kiállás, valamint, a közösségek támogatása fontosságának – saját életén és munkásságán keresztül történő – hangsúlyozása. Vallja, hogy minden területen folyamatos építkező munkára van szükség, mert csak ez hoz maradandó eredményt, és ez az eredmény adja életünk boldogságát.

Fekete Sándorné Bojt település Tájháza önkéntes vezetője. Mivel már ősei is vessző és gyékényfonásból éltek, ezért ezt a tevékenységet folytatta tovább, gyékényszatyrokat, táskákat talpallókat készített. Később gyermekjátékok alkotásába is belefogott, tagja lett a Bihari Népművészeti Egyesületnek. 2010-ben adták át a Tájházat Bojton, melynek ő lett a vezetője. Önkéntes segítőként arra is volt ereje, hogy önkénteseket állítson maga mellé, akikkel szervezi a Tájház életét, kézműves foglalkozásokat tartanak, egész napos programokat, táborokat szerveznek, beteg gyerekeknek okoznak örömet a hozzájuk vitt foglalkozásokkal. Évek óta érdeklődik a település története, gyűjti a falu idős embereinek érdekes meséit, regéit, mondáit, élettörténeteit.

Fekete Sándorné meghatározó személyisége Bojt községnek, a település kulturális életének motorja, közösségi életének szervezője. Vallja, egy ember semmit nem tehet mások nélkül.

A díjátadó ünnepségen a díjakat átadták: Závogyán Magdolna, a Nemzeti Művelődési Intézet ügyvezetője, Lezsák Sándor az Országgyűlés alelnöke, a Népfőiskolai Alapítvány elnöke, Halász János országgyűlési képviselő, a Városok Falvak Szövetsége elnöke, Simicskó István kormánybiztos, Kiss-Rigó László szeged-csanádi püspök.

